

Ve Štrasburku, dne 29. listopadu 2007
[tpvs07erev_2007.doc]

T -PVS (2007) 7 v revidovaném znění

ÚMLUVA O OCHRANĚ EVROPSKÝCH PLANĚ ROSTOUCÍCH ROSTLIN, VOLNĚ ŽIJÍCÍCH ŽIVOČICHŮ A
PŘÍRODNÍCH STANOVISŤ

Stálý výbor

27. zasedání
Štrasburk, 26.-29. listopadu 2007

Evropská charta o lovu a biologické rozmanitosti

*Dokument vypracoval
pan Scott Brainerd, biolog se zaměřením na volně žijící zvířata,
Norský svaz lovců a rybářů, Norsko*

*Tento dokument nebude na zasedání k dispozici. Prosíme, přineste si vlastní výtisk.
Ce document ne sera plus distribué en réunion. Priere de vous munir de cet exemplaire.*

OBSAH

1. ÚVOD.....	3
1.1 Východiska.....	3
1.2. Pojmy	3
1.3. Rozsah působnosti.....	4
1.4. Účel.....	4
1.5 Záměry.....	5
1.6 Cíle.....	5
2 SOUVISLOSTI.....	6
2.1. Udržitelný lov.....	6
2.1.1. Mezinárodní smlouvy týkající se udržitelného využívání volně žijících a planě rostoucích zdrojů.....	6
2.1.2 Evropské souvislosti.....	7
2.1.3 Udržitelný lov v Evropě.....	7
2.1.4 Iniciativa na ochranu velkých šelem.....	9
2.2. Lovecká turistika.....	10
2.2.1 Lovecká turistika v Evropě.....	11
2.2.2 Mezinárodní regulace obchodu s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami.....	11
2.2.3 Udržitelná lovecká turistika.....	11
2.3. Standardy evropského lovce.....	12
2.3.1 Evropská politika týkající se loveckých standardů.....	12
2.4. Závěr.....	13
3 EVROPSKÁ CHARTA O LOVU A BIODIVERZITĚ.....	13
3.1. Zásada č. 1: Upřednostňovat víceúrovňovou správu, která přináší největší přínosy pro ochranu přírody i společnost.....	13
3.2. Zásada č. 2: Zajistit srozumitelnost a všeobecné respektování předpisů.....	14
3.3. Zásada č. 3: Zajistit ekologickou udržitelnost lovu a sběru (harvest)	14
3.4. Zásada č. 4: Zachovávat populace volně žijících a planě rostoucích původních druhů s adaptivním genofondem	15
3.5. Zásada č. 5: Zachovávat životní prostředí, které umožňuje výskyt zdravých a četných populací druhů využitelných živočichů a rostlin.....	16
3.6. Zásada č. 6: Podporovat využívání za účelem poskytování ekonomických podnětů k ochraně	16
3.7. Zásada č. 7: Zajistit řádné využití úlovků a zamezit plýtvání.....	17
3.8. Zásada č. 8: Posílit pravomoci a odpovědnost místních zúčastněných stran	17
3.9. Zásada č. 9: Odborné schopnosti a odpovědnost uživatelů volně žijících a planě rostoucích zdrojů	18
3.10. Zásada č. 10: Minimalizovat zbytečné utrpení zvířat.....	19
3.11. Zásada č. 11: Podporovat spolupráci mezi všemi zúčastněnými stranami při péči o lovené a přidružené druhy a jejich stanoviště.....	19
3.12. Zásada č. 12: Podporovat společenské přijetí udržitelného spotřebního využívání jako nástroje ochrany.....	19
4. PŘÍLOHY.....	21

<u>4.1. Příloha 1. Zásady a směrnice udržitelného využívání biologické rozmanitosti z Addis Abeby</u>	<u>21</u>
<u>4.2. Příloha 2 Malawské zásady ekosystémového přístupu.....</u>	<u>23</u>
<u>4.3. Příloha 3 Vztahy mezi Chartou o lovu a AAPG/Malawskými zásadami.....</u>	<u>24</u>

1. ÚVOD

1.1 Východiska

Stálý výbor Parlamentního shromáždění Rady Evropy (PACE) přijal dne 23. listopadu 2004 na svém zasedání konaném ve Varšavě v Polsku, doporučení č. 1689 (2004)¹ týkající se lovu a ekologické rovnováhy v Evropě. Tento dokument doporučoval, *mimo jiné*, aby Komise ministrů (CM) Rady Evropy (CoE) „*vypracovala Evropskou chartu o lovu, která by sloužila jako směrnice stanovující obecné zásady a správné postupy lovu, zejména pro organizaci lovecké turistiky v Evropě*“². Úřad stálého výboru Úmluvy o ochraně evropských planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a přírodních stanovišť (Bernské úmluvy) přijal své stanovisko na zasedání konaném dne 8. dubna 2005³. V tomto stanovisku Úřad vítá uvedená doporučení, a uvádí, že se „*domnívá, že lov, je-li řádně řízen, může hrát svou roli v zachování a zlepšování stavu mnoha oblastí v Evropě, významných z přírodního hlediska*“. Úřad dále, mezi jiným, přivítal „*myšlenku vypracování Evropské charty o lovu, ve spolupráci se zúčastněnými stranami, která by se zabývala všemi příslušnými aspekty lovu a ochrany volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin*“. Za tímto účelem Úřad doporučil, aby „*zástupci vyzvali Stálý výbor Bernské úmluvy (SC), aby zvážil, ve spolupráci se zúčastněnými stranami, vypracování Evropské charty o lovu, která by se zabývala všemi příslušnými aspekty lovu a ochrany volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin*“.

Zástupci zvážili tuto otázku na svém 909. zasedání, informovali o ní své vlády, jakož i i SC, a vyžádali si jejich případné připomínky, a vyzvali Skupinu zpravodajů pro vzdělávání, kulturu, sport, mládež a životní prostředí (GR-C), aby vypracovala odpověď⁴. CM pak informoval PACE, že Úřad Bernské úmluvy se staví kladně k tomu, aby ve spolupráci se zúčastněnými stranami byla vypracována Charta, která se bude zabývat všemi relevantními aspekty lovu a ochrany volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. Úřad se rozhodl zařadit tento projekt do programu příštího zasedání SC a, bude-li schválen, do pracovního programu pro rok 2006. Na základě tohoto doporučení SC ustanovil v listopadu 2005 pracovní skupinu (WG) odborníků a zástupců nevládních organizací (NGOs) a vlád členských států, aby vypracovali znění Evropské charty o lovu a biologické rozmanitosti. Tato Charta je výsledkem procesu, který zahrnoval aktivní účast WG při zohlednění návrhů smluvních konzultantů. Tomuto procesu napomáhaly: Světový svaz ochrany přírody / Komise pro přežití druhů – Evropská odborná skupina pro udržitelné využití (IUCN/SSC-ESUSG), Federace mysliveckých organizací Evropské unie (FACE) a Mezinárodní rada pro myslivost a ochranu zvěře (CIC).

1.2. Pojmy

Zvěř: Druhy zvěře zahrnují veškeré létající a pozemní savce, jejichž lov je legálně povolen v zemích, které podepsaly Úmluvu o ochraně evropských planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a přírodních stanovišť (Bern, 1979).

Péče o volně žijící zvířata a planě rostoucí rostliny: Využívání vědeckých a místních znalostí při ochraně volně žijících zvířecích populací (včetně zvěře) a jejich stanovišť způsobem, který je prospěšný životnímu prostředí a společnosti.

Organizátoři loveckých zájezdů: Cestovní kanceláře, které přímo či nepřímo poskytují služby turistům, cestujícím za účelem lovu (průvodcovské služby, zapůjčení vybavení, ubytování, vyhledávání příležitostí k lovu).

Lov: Pronásledování a/nebo usmrcení volně žijícího druhu zvěře za použití všech metod povolených právním řádem signatářských států. Motivací pro tyto činnosti mohou být užítky (využití masa, surové kůže, kožešiny a/nebo získání trofejí), rekreace a/nebo péče o populace zvěře.

Ze sociálně-ekonomického hlediska existují dvě hlavní, nikoli však výhradní, kategorie lovu: „*Domácí lov*“ a „*Lovecká turistika*“⁵:

¹ <http://assembly.coe.int/Documents/AdoptedText/ta04/EREC1689.htm>

² odstavec 6.i.

³ http://www.coe.int/t/e/cultural_cooperation/environment/nature_and_biological_diversity/nature_protection/sc25_tpvs03erev.pdf?L=E

⁴ [https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CM/AS\(2005\)Rec1689&Sector=secCM&Language=lanEnglish&Ver=final](https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CM/AS(2005)Rec1689&Sector=secCM&Language=lanEnglish&Ver=final)

⁵ Viz podobná terminologie v Leader-Williams, N., Sharp, R. & Wollscheid, K. (v tisku) v: Recreational Hunting, Conservation and Rural Livelihoods: Science and Practice. The Zoological Society of London. (<http://www.iucn.org/themes/ssc/susg/docs/workshopsummary.pdf>)

Domácí lov: Domácí lov provádějí lovci v rámci svého státu, a to nejčastěji v oblasti, kde skutečně pobývají a mají právo lovit. Většina domácích lovců má silné sociálně-kulturní vazby ke svým loveckým oblastem a jsou tedy vysoce motivováni využívat své znalosti místních podmínek a tradic k ochraně místních druhů lovné zvěře a jejich stanovišť. Důraz je u tohoto typu lovu kladen na rekreaci, užitky, tradice a lov je vnímán jako prostředek péče o zvěř. Místní lovci mohou mít výhradní práva ke svým loveckým oblastem nebo k nim získávají přístup po zaplacení přiměřeného poplatku prostřednictvím povolení či nájmu. Obvykle nevyžadují služby organizátorů loveckých zájezdů. Většina lovců spadá do této kategorie, mnozí se však během svého života mohou stát i loveckými turisty.

Lovecká turistika: Loveckou turistiku provozují lovci, kteří za účelem lovu v některých případech cestují i na značné vzdálenosti od místa svého pobytu a/nebo svých loveckých oblastí, často do zahraničí. Mohou být dobře obeznámeni s cílem své cesty a znát druhy, které loví. Existuje zde však přímá úměra týkající se míry, s jakou mohou mít cestující lovci sociálně-kulturní vazby k cílům svých loveckých zájezdů. Čím exotičtější a méně podobný je cíl cesty, tím větší může být sociálně-kulturní bariéra. Dále je jako motivační faktor pro lov u těchto turistů spíše zdůrazňováno dobrodružství a suvenýry (např. trofeje), oproti lovcům s užití vazbou k loveckému cíli. To může vést k placení značným obnosů zprostředkovatelům („organizátorům loveckých zájezdů“), kteří organizují a umožňují tak jejich lovecké zážitky.

Udržitelný lov: Využívání volně žijících druhů zvěře a jejich stanovišť způsobem a v míře, která nevede k dlouhodobému úbytku biologické rozmanitosti nebo nenarušuje její obnovu. Takovéto využívání zachovává potenciál biologické rozmanitosti uspokojovat potřeby a naděje současných i budoucích generací a rovněž tak uchovává samotný lov jako přijímanou společenskou, ekonomickou a kulturní činnost (na základě definice „Udržitelného využívání“ v článku 2 Úmluvy o biologické rozmanitosti (CBD)). Je-li lov prováděn takovýmto udržitelným způsobem, může kladně přispívat k ochraně volně žijících populací a jejich stanovišť a prospívat i společnosti.

Regulační orgány: Státní orgány všech úrovní, které nesou odpovědnou za stanovení, provádění a vynucování právních předpisů a strategií péče vztahujících se k ochraně přírody a lovu.

Správci: Soukromé či státní organizace, včetně vlastníků půdy, kteří jsou odpovědní za ochranu volně žijících a planě rostoucích druhů a jejich stanovišť v praxi.

Zúčastněné strany: Každý, kdo má zájem nebo se podílí na ochraně a udržitelném využívání zvěře, stanovišť a biologické rozmanitosti. Mezi zúčastněné strany patří lovci, vlastníci pozemků, správci, ochranáři, regulační orgány, vědci a ostatní osoby, které mají zájem na ochraně a udržitelném využívání biologické rozmanitosti.

Biologická rozmanitost⁶: Variabilita všech žijících organismů včetně, mezi jiným, suchozemských, mořských a jiných vodních ekosystémů a ekologických komplexů, jejichž jsou součástí; zahrnuje rozmanitost v rámci druhů, mezi druhy i rozmanitost ekosystémů (článek 2 Úmluvy o biologické rozmanitosti).

Ekosystém⁷: Dynamický komplex společenstev rostlin, živočichů a mikroorganismů a jejich neživého prostředí, s vzájemnými vazbami, vytvářející funkční jednotku.

Dráhy ptactva při migraci⁸: Biologický systém migračních drah, které přímo spojují místa a ekosystémy v různých státech a kontinentech.

1.3. Rozsah působnosti

Tato Charta se vztahuje na lov jako spotřebitelskou a rekreační formu využívání a/nebo péče o druhy ptactva a pozemních savců v Evropě, v souladu s ustanoveními Úmluvy o ochraně evropských planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a přírodních stanovišť (Bern, 1979).

1.4. Účel

⁶ odvozeno z článku 2 Úmluvy CBD.

⁷ odvozeno z článku 2 Úmluvy CBD

⁸ viz Boere, G.C. & Stroud D.A. 2006. The Flyway concept: what it is and what it isn't. ss. 40-47 v Boere, G.C., Galbraith, C.A. & Stroud, D.A. (edd). Waterbirds around the world. Edinburgh, The Stationary Office

Hlavním cílem Bernské úmluvy je ochrana volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a jejich přírodních stanovišť. Lovci mohou přispívat k naplnění tohoto cíle prostřednictvím regulace populací zvěře a péčí o jejich stanoviště, asistence při monitorování a výzkumu a zvyšování veřejného povědomí o otázkách ochrany přírody. Lovci a lov hrají tedy důležitou roli v ochraně biologické rozmanitosti. Tato Charta stanoví nezávazný soubor pokynů pro lovce, organizátory loveckých zájezdů, regulační orgány a správce, který se zabývá obecnými zásadami a správnými postupy udržitelného lovu (včetně lovecké turistiky) v Evropě. Tyto pokyny a zásady mají také za cíl napomoci splnění závazků evropských států na poli ochrany přírody prostřednictvím využívání složek biologické rozmanitosti způsobem stanoveným Úmluvou o biologické rozmanitosti, a dále rozpracovaným v *Zásadách a směrnicích udržitelného využívání biologické rozmanitosti z Addis Abeby*⁹ (viz příloha 1) a v *Malawských zásadách ekosystémového přístupu*¹⁰ (viz příloha 2). Ačkoli se Zásady a směrnice v této Chartě uplatňují zvláště pro lov, jsou navrženy pro širší použití ve vztahu ke spotřebitelskému využívání biologické rozmanitosti.

1.5 Záměry

Charta podporuje zásady a směrnice, jejichž cílem je zajistit, aby lov a lovecká turistika byly v Evropě provozovány udržitelným způsobem, a zabránit přitom negativním vlivům na biologickou rozmanitost a pozitivním způsobem přispívat k ochraně druhů a stanovišť a potřeb společnosti.

1.6 Cíle

1.6.1 Udržitelný lov

Charta:

- Stanoví soubor nezávazných zásad a směrnic udržitelného lovu (pomocí střelných zbraní, luků a šípů, pastí, psů nebo dravců) s cílem podpořit ochranu biologické rozmanitosti a rozvoj venkova;
- Podporuje zapojení lovců do monitorování, péče a výzkumného úsilí zaměřeného na ochranu volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a jejich stanovišť;
- Podporuje spolupráci mezi lovci a ostatními zúčastněnými stranami při ochraně biologické rozmanitosti.

1.6.2. Lovecká turistika

Charta:

- Usiluje o zajištění udržitelnosti lovecké turistiky;
- Podporuje takové formy lovecké turistiky, které poskytují místním komunitám sociálně-ekonomické stimuly
- Chrání volně žijící živočichy a planě rostoucí rostliny a jejich stanoviště a rovněž i obecně biologickou rozmanitost;
- Vydává doporučení pro organizátory loveckých zájezdů a lovce, kteří vyžívají jejich služeb.

1.6.3. Standardy evropského lovce

Charta:

- Podporuje opatření vedoucí ke zvýšení odbornosti a bezpečnosti lovců;
- Nabádá ke vzdělávání lovců, k osvětovým a informačním opatřením;
- Podporuje nejlepší lovecké postupy.

⁹ <http://www.biodiv.org/doc/publications/addis-gdl-en.pdf>

¹⁰ <http://www.biodiv.org/doc/meetings/cop/cop-04/information/cop-04-inf-09-en.pdf>

2 SOUVISLOSTI

Tato kapitola popisuje rámec mezinárodních smluv, evropských politik, právních nástrojů a jiných iniciativ, na kterých jsou založeny zásady a pokyny v této Chartě.

2.1. Udržitelný lov

2.1.1. Mezinárodní smlouvy týkající se udržitelného využívání volně žijících a planě rostoucích zdrojů

Na činnosti v Evropě týkající se udržitelného rozvoje je třeba nahlížet v globálním kontextu. Definice udržitelného rozvoje byla vytvořena na konferenci Světové komise pro životní prostředí a rozvoj konané v roce 1987. Byla také schválena v rámci Agendy 21¹¹ na konferenci Organizace spojených národů o životním prostředí a rozvoji (UNCED) v Rio de Janeiru v Brazílii, kde byla také přijata Úmluva o biologické rozmanitosti (CBD). Mezi cíle CBD patří ochrana a udržitelné využívání biologické rozmanitosti a spravedlivé a rovnocenné rozdělení přínosů plynoucích z využívání genetických zdrojů. Udržitelný rozvoj složek biologické rozmanitosti je obsažen v 13 z 19 článků hmotněprávní části.

Světový svaz ochrany přírody (IUCN) vypracoval v roce 1995 Iniciativu pro udržitelné využívání s cílem zvýšit porozumění udržitelnému rozvoji a jeho podílu na ochraně přírody. To vedlo k přijetí Prohlášení na 2. světovém kongresu ochrany přírody v roce 2000, kde se, mimo jiné, uvádí, že: „*Využívání volně žijících a planě rostoucích přírodních zdrojů, je-li udržitelné, je významným nástrojem ochrany přírody, neboť sociální a ekonomické přínosy plynoucí z takového využívání představují zároveň stimuly pro lidi k jejich ochraně.*“ CBD také v roce 2000 zahájila proces vedoucí k vytvoření zásad udržitelného využívání, prostřednictvím regionálních seminářů v Mosambiku, Vietnamu a Ekvádoru, s využitím základních materiálů ze semináře IUCN konaného ve White Oak na Floridě v roce 2001. Vyvrcholením tohoto procesu byl závěrečný seminář v Addis Abebě v Etiopii, po jehož konání přijala 7. Konference smluvních stran (COP) CBD v roce 2004 14 výsledných Zásad a směrnic udržitelného využívání biologické rozmanitosti z Addis Abeby (AAPG)¹² s tím, že je třeba na ně nahlížet v rámci Zásad ekosystémového přístupu (viz níže). Zásady AAPG uznala také CITES (Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin¹³) na své 13. Konferenci smluvních stran v roce 2004 a v roce 2005 byly rovněž přijaty na 3. zasedání smluvních stran Africko-Euroasijské dohody o stěhovavých druzích vodních ptáků (AEWA).

Zásady AAPG jsou založeny na předpokladu, že je možné využívat biologickou rozmanitost takovým způsobem, při kterém ekologické procesy, druhy a genetická různorodost zůstávají nad mezními hodnotami nutnými z hlediska dlouhodobé životaschopnosti a že všichni správci a uživatelé zdrojů jsou povinni zajistit, aby využívání tyto hodnoty nepřekračovalo. Zásady AAPG zdůrazňují zásadní nutnost zachování a/nebo obnovy biologické rozmanitosti ekosystémů pro zajištění dlouhodobé udržitelnosti ekologických služeb, na nichž závisí jak biologická rozmanitost, tak i lidstvo. Zásady AAPG vyzývají uživatele a správce na všech zeměpisných a institucionálních úrovních k pragmatickému přijetí mezioborových zásad a pokynů, které budou nejlépe odpovídat místním podmínkám.

V ranější fázi procesu stanovil Seminář o ekosystémovém přístupu, konaný v Malawi v průběhu roku 1998, dvanáct zásad péče o biologickou rozmanitost na ekosystémové úrovni, ve snaze dosáhnout uspokojivé rovnováhy mezi ochranou a rozvojem. Tyto „*Malawské zásady*“¹⁴ byly také přijaty na 5. Konferenci smluvních stran CBD v roce 2000 (rozhodnutí V/6)¹⁵. Tyto zásady doporučují zavést integrované hospodaření s půdou, vodou a živými zdroji s cílem podpořit ochranu přírody a její udržitelné spravedlivé využívání, přičemž uznávají, že lidé a jejich rozdílné kultury jsou nedílnou součástí ekosystémů.

Zásady z Addis Abeby a Malawské zásady lze společně shrnout do následujících doporučení:

1. Existence podřípné a provázané správy na všech úrovních, která za pomoci harmonizovaných předpisů podporuje

¹¹ <http://www.un.org/esa/sustdev/documents/agenda21/index.htm>

¹² <http://www.biodiv.org/doc/publications/addis-gdl-en.pdf>

¹³ <http://www.cites.org/>

¹⁴ <http://www.cbd.int/doc/publications/ea-text-en.pdf> (viz také příloha 2)

¹⁵ <http://www.cbd.int/decisions/default.asp?lg=0&dec=V/6>

společenské přínosy ochrany přírody a předchází nepříznivým vlivům.

2. Předcházení nepříznivým vlivům v rámci ekosystémů nebo mezi nimi a rovněž krátkodobých cílů, zvláště v případě nevyhnutelných změn.
3. Transparentní a adaptivní řízení z hlediska využívání a ochrany, a to na základě mnoha vědních oborů, monitorování a včasné zpětné vazby.
4. Podpora ekonomických/kulturních stimulů se sdílením přínosů (a nákladů), zvláště na místní úrovni, za současné minimalizace odpadu.
5. Decentralizace správy odpovídající bio-ekonomickému rozsahu, zvláště s posílením pravomocí a odpovědnosti místních obyvatel a s využitím jejich znalostí.
6. Výchova, osvěta a zapojení správců, uživatelů zdrojů a společnosti jako celku.

Tyto široce formulované zásady zahrnují všech 12 Malawských zásad (M) a 14 zásad z Addis Abeby (A), seřazených do sociální, ekologické a hospodářské oblasti zájmu, jako 1) sociálně-kulturní [M1,4,5, A1,3,8], 2) ekologické [M3,5,8,9, A5], 3) sociálně-ekologické [M10-12, A4,6], 4) hospodářské [M1,4, A10-13], 5) bio-sociálně-hospodářské [M2,7,11, A2,7,9] a 6) sociálně-kulturní [M12, A14]. Těchto 6 doporučení, které zahrnují podstatu ekosystémového přístupu a Zásad a směrnic udržitelného využívání biologické rozmanitosti z Addis Abeby, poskytují základ pro ochranu biologické rozmanitosti prostřednictvím lovu a jiným využíváním volně žijících a planě rostoucích přírodních zdrojů (viz příloha 3).

2.1.2 Evropské souvislosti

Bernská úmluva byla podepsána ve Švýcarsku v roce 1979 a vstoupila v platnost dne 1. června 1982. Zaměřuje se na ochranu planě rostoucích rostlin a volně žijících zvířat v členských státech a zdůrazňuje potřebu spolupráce na poli ochrany druhů a jejich stanovišť přes hranice států, zejména u ohrožených a zranitelných druhů (včetně stěhovavých druhů) a jejich stanovišť. 45 smluvních stran této úmluvy se zavázalo k přijetí vhodných právních a správních předpisů k ochraně původních druhů rostlin a živočichů a jejich stanovišť. Bernská úmluva je základní mezinárodní smlouvou v této oblasti v Evropě a na jejích základech spočívá i tato Charta.

V Evropské unii (EU) existují dva právní předpisy, které se přímo zabývají ochranou volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a jejich stanovišť a mají přímý význam pro lov v Evropě. Jsou jimi: směrnice Rady 79/409/EHS ze dne 2. dubna 1979 o ochraně volně žijících ptáků¹⁶ (tzv. „směrnice o ptácích“) a směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin¹⁷ (tzv. „směrnice o stanovištích“ nebo „směrnice FFH“). Obě tyto směrnice uznávají roli udržitelného lovu při současném stanovení omezení, za nichž mohou být jednotlivé druhy loveny.

2.1.3 Udržitelný lov v Evropě

Lov je jednou z nejstarších forem spotřebitelského využívání obnovitelných přírodních zdrojů a vždy byl nedílnou součástí kultur a tradic evropské venkovské společnosti. K dnešnímu dni je v Evropě více než 7 miliónů lovců¹⁸. Jejich motivací jsou především rekreační, spotřební a/nebo sociální hlediska, přičemž jejich význam se mění podle oblastí¹⁹. Lov vytváří podle odhadů více než 120 000 pracovních míst v Evropě²⁰. Udržitelně řízený lov může přispívat k ochraně biologické rozmanitosti, venkovského stylu života a místních ekonomik. V této souvislosti může být lov výrazným stimulem ochrany přírody prostřednictvím využívání biologické rozmanitosti ve smyslu CBD.

Jelikož neudržitelný lov může mít významné nepříznivé dopady na biologickou rozmanitost a je proto nepřijatelný, je třeba uplatnit v oblasti státní správy taková opatření, která zajistí, že lov v Evropě bude ekologicky, sociálně-kulturně a ekonomicky udržitelný. Stálý výbor Parlamentního shromáždění Rady Evropy (PACE) zdůraznil ve svém doporučení 1689 (2004) potřebu udržitelného lovu v Evropě. Konkrétně vyjádřil PACE své znepokojení plynoucí „ze změn provedených v posledních letech v zemích střední a východní Evropy týkajících se liberalizace lovu“. Doporučení dále uvádí, že „pokud je lovecká turistika vyplývající z této liberalizace odborně a vědecky řízena, může se prokázat, že taková lovecká turistika může být významným faktorem rozvoje venkovských a

¹⁶ http://ec.europa.eu/environment/nature/nature_conservation/eu_nature_legislation/birds_directive/index_en.htm

¹⁷ http://ec.europa.eu/environment/nature/nature_conservation/eu_nature_legislation/habitatsdirective/index_en.htm

¹⁸ <http://www.face-europe.org/fs-hunting.htm>

¹⁹ http://www.face-europe.org/huntingineurope/Pinet%20Study/Pinet_studv_EN.pdf

²⁰ <http://assembly.coe.int/Documents/AdoptedText/ta04/EREC1689.htm>

horských oblastí. Může také významně přispět k venkovskému cestovnímu ruchu, ekoturistice, vytváření pracovních příležitostí a ochraně místních tradic²¹“.

Na lov může být nahlíženo jako na formu udržitelného rozvoje, který je zastřešujícím cílem Smlouvy o EU. Celkovým cílem Obnovené strategie udržitelného rozvoje EU, jak byla revidována v roce 2006²² je „*určovat a rozvíjet činnosti, které umožní Evropské unii dosáhnout trvalého zvyšování kvality života pro současné i budoucí generace, prostřednictvím vytvoření udržitelných společenství, schopných účinně řídit a využívat zdroje a využívat potenciál hospodářství k ekologickým a sociálním inovacím a zajistit tak prosperitu, ochranu životního prostředí a sociální soudržnost.*“ Ačkoli lov využívá ekosystémové služby méně intenzivně a rozmanitěji než zemědělství²³, je přesto třeba zajistit, aby veškeré formy lovu, využívané místními obyvateli a turisty, byly udržitelné podle ekologických, hospodářských a sociálně-kulturních hledisek.

V roce 2001 zahájila Evropská komise (EK) pod záštitou směrnice o ptácích svou Iniciativu pro udržitelnou myslivost (SHI), za účelem rozvoje spolupráce mezi hlavními organizacemi zabývajícími se ochranou přírody a rozumným, udržitelným využíváním evropského volně žijícího ptactva. Ke zvážení bylo předloženo deset opatření se dvěma hlavními cíli. Těmito cíli byly: 1) zlepšení právního a technického výkladu ustanovení směrnice o ptácích týkajících se lovu a 2) vývoj programu zabývajícího se vědeckými, ochrannými a školicími/osvětovými opatřeními. Tato opatření zahrnovala zpracování plánů péče pro lovné druhy s nepříznivým stavem jejich ochrany a rovněž zpracování „Charty o udržitelném lovu“ v rámci směrnice o ptácích. Úspěch této iniciativy závisel na odhodlání řady klíčových zúčastněných stran, včetně EK, členských států, BirdLife International a FACE. Výbor organizace ORNIS a její vědecká pracovní skupina (SWG) jsou hlavními fóry pro diskuze týkající se provádění směrnice o ptácích, v obou se organizace BirdLife International a FACE účastní jako pozorovatelé.

SHI vedla ke vzniku řady iniciativ. Například, EK vydala v srpnu roku 2004 nezávazné zásady lovu vztahující se ke směrnici o ptácích²⁴. Tyto zásady vykládají a vysvětlují ustanovení směrnice a stávající judikaturu Evropského soudního dvora a rozvádí postoj EK ohledně určení doby lovu pro rekreační lov a dalším souvisejícím otázkám vztahujícím se k lovu. Z právního hlediska jsou zaměřeny hlavně na lovné druhy zvěře uvedené v příloze II dané směrnice a rovněž na příslušná ustanovení jejich článků a na důvody povolování výjimek členskými státy. Zásady se nezabývají jen právními ustanoveními, ale zabývají se i vědeckými a technickými rozměry směrnice o ptácích, které se vztahují k ochraně volně žijícího ptactva.

V říjnu téhož roku byla podepsána dvoustranná smlouva mezi organizacemi FACE a BirdLife International za přítomnosti evropského komisaře pro životní prostředí²⁵. Tato smlouva zdůrazňuje jasný závazek obou organizací vůči směrnici o ptácích a jejich uznání významu udržitelného lovu a stanovuje oblasti budoucí spolupráce. Proces dialogu mezi organizacemi BirdLife a FACE se stal klíčovým prvkem prací směřujících k udržitelnému lovu ptactva v Evropě. Obě organizace podporovaly v tomto rámci dialog a provádění smlouvy na vnitrostátní úrovni (např. podobná smlouva byla podepsána mezi oběma organizacemi v Bulharsku). Obě organizace také spolupracují při ukončování používání olověných broků v mokřadech, při podpoře sítě Natura 2000 a při řešení otázek nezákonného lovu. Je připravována řada evropských plánů péče o lovné druhy s nepříznivým stavem ochrany; prvních sedm z nich již bylo schváleno výborem ORNIS v říjnu 2006 a 2007²⁶.

Další iniciativa SHI byla pod názvem European Hunting Bag Data Collection Programme ARTEMIS (týkající se statistiky úlovků) představena v roce 2006 v Aténách. Hlavním cílem databanky ARTEMIS je shromáždění a

²¹ <http://assembly.coe.int/Documents/AdoptedText/ta04/EREC1689.htm>

²² <http://register.consilium.europa.eu/pdf/06/st I a/st10117.en06.pdf>

²³ Kenward, R. E., & Garcia-Cidad, V. 2005. Innovative approaches to sustainable use of biodiversity and landscape in the farmed countryside. ss 565-589 v UNEP High-Level Pan-European Conference on Agriculture and Biodiversity, Rada Evropy, Štrasburk, Francie

²⁴ Guidance document on hunting under Council Directive 79/409/EEC on the conservation of wild birds

²⁵ http://www.birdlife.org/news/news/2004/11/face_agreement.pdf

²⁶ http://ec.europa.eu/environment/nature/nature_conservation/focus_wild_birds/species_birds_directive/index_en.htm

analýza údajů o úlovcích, které již jsou shromažďovány v mnoha evropských zemích, a to koordinovaným a uceleným způsobem.

Rakouská Spolková agentura pro životní prostředí přijala pokyny pro udržitelný lov²⁷ v roce 2001. Tyto pokyny byly později použity jako základ pro sestavení Návrhu zásad udržitelného lovu v Evropě²⁸, která byl vypracován v září 2006 pracovní skupinou pro výzkum volně žijících druhů (WISPER) organizace Světového svazu pro ochranu přírodu – Komise pro přežití druhů (IUCN – SSC ESUSG). Tyto zásady organizace WISPER jsou zaměřeny na provádění širších mezinárodních zásad a směrnic udržitelného využívání volně žijících a planě rostoucích živých zdrojů na evropské a regionální úrovni. Tyto zásady se vztahují k rekreačnímu lovu ptactva a savců (pomocí střelných zbraní, luků, pastí, psů nebo dravců), ale jsou také použitelné v jiném kontextu, včetně lovu za účelem obživy či komerční sběry a lovy (harvests).

Vlastníci půdy jsou důležitou zájmovou skupinou v řízení lovu a v ochraně biologické rozmanitosti. Organizace evropských vlastníků půdy ELO je jednou z organizací odpovědnou za „*Pilot Wildlife Estates Initiative*“ (PWEI)²⁹. Cílem PWEI je zavést v rámci politik udržitelného rozvoje 1) jednoduché zásady správné péče a ochrany pozemků, na nichž volně žije zvěř v rámci celé Evropy, které mohou být přizpůsobeny rozdílným metodám lovu v různých oblastech Evropské unie a 2) síť vzorových pozemků se správnou péčí. Tato iniciativa vychází z koncepce určení vzorových pozemků, které budou předmětem studia, aby byla určena kritéria a ukazatele, na jejichž základě bude možno vytvořit „značku“.

2.1.4 Iniciativa na ochranu velkých šelem

Za významný a nezbytný nástroj ochrany velkých šelem a péče o ně v Evropě je také považován udržitelný lov. Základní skupina iniciativy na ochranu velkých šelem (LCIE) předložila svůj poziční dokument k lovu a kontrole stavů velkých šelem jejich odlovem stálému výboru (SC) v roce 2002 (T-PVS/Inf (2002) 28)³⁰. Iniciativa LCIE také poskytla podnět k vypracování Akčních plánů v rámci Bernské úmluvy pro pět druhů velkých šelem. Iniciativa LCIE věří, že lov velkých šelem je za určitých podmínek přijatelný a může přispívat k jejich ochraně a být v souladu s jejich ochranou.

Hlavní podmínkou iniciativy LCIE stanovenou v pozičním dokumentu a v akčních plánech pro jednotlivé druhy je potřeba existence komplexního plánu péče pro každý druh. Aby byl lov udržitelný, mělo by k němu docházet pouze tehdy, je-li populace druhu považována za demograficky životaschopnou a je důkladně zvažena jeho sociální organizace. Plány péče musí obsahovat cíle minimálních velikostí populace a také plán monitorování těchto cílů prostřednictvím aktivního sběru biologických údajů.

Iniciativa LCIE se zasazuje o přeshraniční péči o populace, případně s využitím, mimo jiných, zeměpisného odlišení (zonace). Zeměpisně diferencovaná péče je založena na rozdílném využívání nástrojů péče v různých

²⁷ www.biodiv.at/chm/jagd

²⁸ www.iucn.org/themes/ssc/susg/docs/WISPERguidelines210906_1.pdf

²⁹ http://www.elo.org/assets/documents/files/Sustainable_Hunting.pdf

³⁰ <http://www.lcie.org/Docs/LCIE%20IUCN/COE%20LCIE%20position%20statement%20on%20LC%20hunting%202002.pdf>

oblastech, přičemž druhy mohou spadat pod vyšší či nižší úroveň ochrany v jednotlivých jednotkách péče v závislosti na určitých kritériích (celkové cíle pro úroveň populace, úroveň konfliktů s místními obyvateli apod.). Extrémním případem je absolutní ochrana velkých šelem v některých oblastech a jejich úplné vyloučení z ochrany v jiných oblastech. V mnoha případech však lze použít progresivnější přístup, v němž mají jednotky péče různé populační cíle a ochranné režimy. V této souvislosti lze využívat lov jako nástroj regulace populací podle předem stanovených cílů péče.

Iniciativa LCIE také uvádí, že metody lovu musí být v souladu s mezinárodními, vnitrostátními a regionálními předpisy a usmrcení musí být prováděno humánně. Dále zdůrazňuje potřebu zvláštního školení lovců, kteří provádějí lov velkých šelem. V Norsku předložila poradní skupina zúčastněných stran a výzkumných pracovníků zprávu, která ovlivnila tvorbu politiky týkající se velkých šelem v tomto státě³¹. Tato zpráva odráží řadu zásad navrhovaných iniciativou LCIE a zdůrazňuje potřebu zapojení místních lovců do ochrany populací velkých šelem v daném státě.

2.2. Lovecká turistika

V Evropě se věnují lovu nejen domácí lovci, ale také lidé, kteří za účelem lovu přijíždějí ze zahraničí. Lovecký turista je obecně ochoten platit vyšší cenu za své zážitky než lovec lovící v místě bydliště a může využívat služeb organizátorů loveckých zájezdů (průvodcovských služeb nebo poskytování vybavení). V každém případě musí být takováto činnost považována za přírodní turistiku a je tedy součástí širšího trhu cestovního ruchu. V souladu se Světovou organizací cestovního ruchu OSN, jsou za turisty považováni lidé, kteří *"cestují a pobývají v místech odlišných od svého obvyklého prostředí po dobu nejdéle jednoho roku za účelem zábavy, pracovní činnosti a za jinými účely, které se netýkají výkonu činnosti odměňované v rámci navštíveného místa"*³².

Ve svém programu o rozvoji biologické rozmanitosti a cestovního ruchu CBD uvádí, že v určitých ohledech je lovecká turistika, za předpokladu správné regulace, srovnatelná s ekoturismem. Pokud jde o potřebu regulace, CBD navrhuje vytvoření norem způsobem, který bude odpovídat podmínkám v daných regionech³³.

Na loveckou turistiku je možno nahlížet jako na podkategorii obou skupin – lovu i cestovního ruchu. Kromě ekologických a sociálně-kulturních hodnot, může poskytovat venkovským oblastem i další významné hospodářské přínosy, jak uznává také usnesení PACE č. 882 (1987) *„o významu lovu pro evropské venkovské regiony"*³⁴. Mezinárodní rada pro myslivost a ochranu zvěře (CIC) upozorňuje, že jelikož se jedná o formu cestovního ruchu³⁵, je tento typ lovu ovlivňován řadou tržních faktorů. Ačkoli je lov základním cílem cesty turisty, uplatňují se i jiné prvky, včetně přepravy a pohybu v místě, stravování a ubytování, služby a zboží a řada dalších činností v místě určení³⁶.

³¹ http://www.nina.no/archive/nina/PppBasePdf/temahefte/2003/25_eng.pdf

³² <http://www.unwto.org/>

³³ Wollscheid, K. 2005. Multilateral environmental agreements and the future of hunting. V: M.M.R. Freeman, R.J. Hudson and L.Foote (edd), Conservation Hunting: People and Wildlife in Canada's North. Canadian Circumpolar Institute Press, Occasional Publication 56, Edmonton, ss. 57-64

³⁴ <http://assembly.coe.int/Main.asp?link=/Documents/AdoptedText/ta87/ERES882.htm>

³⁵ http://www.cic-wildlife.org/uploads/media/Strasdas_Tourismus_in_der_Technisch_in_Technicat_Co-operation_1999_eng.pdf

³⁶ Sharp, R. & Wollscheid, K. (v tisku) Recreational Hunting -an Overview: what it consists of and who does it. V: Recreational Hunting, Conservation and Rural Livelihoods: Science and Practice, IUCN

2.2.1 Lovecká turistika v Evropě

Podle zprávy o trofejovém lovu a ochraně přírody v Eurasii³⁷, zveřejněné organizací TRAFFIC v roce 2002, až 20-30% evropských lovců (ze zemí Evropské unie a rovněž i Norska a Švýcarska) během svého života alespoň jednou vycestuje za účelem lovu do zahraničí. To by představovalo zhruba 1,3 miliónů evropských lovců, z nichž menšina by v daném roce lovila v zahraničí. Německo, Rakousko, Dánsko, země Beneluxu, Itálie a Španělsko patří mezi země s největší poptávkou v Evropě. Mezi nejoblíbenější destinace lovecké turistiky patří Maďarsko, Polsko a další země východní Evropy. Skandinávie patří mezi atraktivní destinace pro lovce z jiných částí Evropy, na druhé straně mnoho Skandinávců také loví v zahraničí. Organizace TRAFFIC odhaduje, že zhruba 1/3 celkových výdajů evropských loveckých turistů zůstává v cílových zemích, což představuje okolo 40 – 50 miliónů eur ročně.

2.2.2 Mezinárodní regulace obchodu s volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami

Cestující lovci přivážejí lovecké suvenýry nebo trofeje zpět do své mateřské země a proto je tato činnost přímo sledována a upravena mezinárodním právem. Z tohoto důvodu byla přijata úmluva CITES, která zajišťuje řádnou regulaci mezinárodního obchodu s exempláři druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a rovněž zaručuje, aby tento obchod neohrožoval jejich přežití. Úmluva byla podepsána v roce 1973, na setkání zástupců 80 zemí ve Washingtonu D.C. v USA, a nyní má více než 170 signatářských států a v celosvětovém měřítku se vztahuje na zhruba 30.000 druhů živočichů a rostlin. Signatářské státy (strany) jsou povinny rámcově přizpůsobit svou právní a správní úpravu CITES.

Příloha I, II a III úmluvy CITES uvádí seznamy druhů s různou úrovní ochrany před nadměrným využíváním. Příloha I zakazuje mezinárodní obchod s druhy ohroženými vyhoubením, s výjimkou dovozu z nekomerčních důvodů, například z důvodu vědeckého výzkumu. Příloha II uvádí seznam druhů, které nejsou bezprostředně ohrožené vyhoubením, ale mohly by být ohroženy, pokud by obchod s nimi nebyl přísně kontrolován. Tato příloha také obsahuje seznam tzv. „podobných druhů“ tj. druhů, jejichž exempláře při obchodování vypadají podobně jako exempláře druhů uvedených z důvodů ochrany. Příloha III obsahuje druhy, které jsou do ní zařazeny na návrh zemí, které již regulují obchod s těmito druhy a které vyžadují spolupráci s dalšími zeměmi, aby bylo možno zamezit jejich neudržitelnému nebo protiprávnímu využívání.

Nařízení Rady (ES) č. 338/97³⁸ o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin přímo provádí ustanovení úmluvy CITES do práva Evropské unie. Toto nařízení je v mnoha ohledech přísnější než úmluva CITES³⁹, například ve své příloze A zakazuje komerční obchod s druhy, které nejsou uvedeny v CITES (např. několik druhů velkých šelem, které jsou z loveckého hlediska významné⁴⁰, a veškerí dravci). Evropská unie také doplňuje přílohu D s druhy, u nichž jsou sledována dovážena množství.

2.2.3 Udržitelná lovecká turistika

Mezinárodní rada pro myslivost a ochranu zvířete (CIC) zahájila celosvětový program k vytvoření zásad a stanovení ukazatelů udržitelné lovecké turistiky (SHT) v souladu se stávajícími mezinárodními koncepty udržitelnosti⁴¹. SHT zastává vizi, že udržitelná lovecká turistika „přispívá k ochraně volně žijících zvířat a planě rostoucích rostlin a jejich stanovišť, je prospěšná místním způsobům obživy a také zajišťuje lov“. SHT má na základě účasti širokého spektra zúčastněných stran za cíl stanovení souboru praktických zásad, směrnic a kritérií, které by převedly AAPG na potřeby sektoru lovecké turistiky na regionální, vnitrostátní a mezinárodní úrovni. Prvními oblastmi, které prověří použitelnost zásad a vyvíjených kritérií a ukazatelů, jsou jižní Afrika, střední Asie a Skandinávie.

Ministerská konference „Životní prostředí pro Evropu“, která se konala v Lucernu v roce 1993, vyzvala Radu Evropy, aby podporovala ekologicky životaschopný cestovní ruch. V září roku 1994 přijala Ministerská konference

³⁷ Hofer, D. (2002) The Lion's Share of the Hunt. Trophy Hunting and Conservation-A review of the legal Eurasian tourist hunting market and trophy trade under CITES. TRAFFIC Europe. <http://www.traffic.org/content/546.pdf>

³⁸ Viz http://ec.europa.eu/environment/cites/legislation_en.htm

³⁹ Theile, S., Steiner, A. a Kecse-Nagy, K. (2004). Expanding borders: New challenges for wildlife trade controls in the European Union. TRAFFIC Europe. Brusel, Belgie

⁴⁰ Kecse-Nagy, K., Papp, D., Knapp, A., von Meibom, S. (2006). Wildlife trade in Central and Eastern Europe. A review of CITES implementation in 15 countries, TRAFFIC Europe report, Budapešť, Maďarsko

⁴¹ <http://www.cic-wildlife.org/index.php?id=176>

doporučení č. R (94) o obecné politice udržitelného a ekologicky šetrného rozvoje cestovního ruchu⁴². Toto doporučení zahrnuje zásady udržitelnosti, jak byly stanoveny Deklarací z Ria de Janeiro o životním prostředí a rozvoji⁴³ z roku 1992, a vypracovalo zásady pro správní orgány, pro zajištění udržitelnosti cestovního ruchu v Evropě. V roce 2003 vydala Evropská komise zprávu o základním zaměření udržitelnosti evropského cestovního ruchu⁴⁴, která vedla k vytvoření Skupiny pro udržitelnost cestovního ruchu (TSG) v roce 2004. V únoru 2007 vypracovala TSG zprávu, která nastiňuje plán kroků směřujících k zajištění udržitelnosti cestovního ruchu v Evropě⁴⁵.

Při správném řízení může lovecká turistika poskytovat výrazné stimuly pro místní společenství k ochraně volně žijících zvířat a planě rostoucích rostlin a jejich stanovišť. Naopak při nesprávném způsobu řízení může mít lovecká turistika nepříznivé dopady na volně žijící zvířata a planě rostoucí rostliny, a to přímé i nepřímé, obzvláště v případech malé podpory poskytované místním společenstvím nebo malých přímých přínosů pro místní společenstva⁴⁶. V některých případech může také docházet ke konfliktům mezi místními a ostatními lovci. Jelikož je lovecká turistika zvláštním typem lovu i cestovního ruchu, je důležité, aby byla ekologicky, hospodářsky a sociálně udržitelná. Zpráva organizace TRAFFIC uvádí zvláštní doporučení týkající se začlenění lovecké turistiky do euroasijských ochranných iniciativ. Klade důraz na individuální přístup při hodnocení kritérií potřebných k optimalizaci přínosů pro ochranu přírody a zajištění udržitelnosti. Navrhuje také, aby byly prozkoumány možnosti účinného marketingu lovu zaměřeného na ochranu. Zpráva taktéž vyzývá k dialogu mezi zúčastněnými stranami zapojenými do lovecké turistiky, s cílem podpořit řešení otázek ochrany přírody. Zpráva navrhuje, aby byl jako dlouhodobý nástroj omezování nepřijatelných praktik využíván certifikační proces, jelikož by jeho prostřednictvím byli podporováni kvalifikovaní organizátoři loveckých zájezdů.

2.3. Standardy evropského lovce

Aby lov mohl kladně přispívat k ochraně biologické rozmanitosti, je třeba, aby byl společností vnímán jako udržitelný ve všech ohledech – ekologicky, ekonomicky a sociálně-kulturně. Standardy evropského lovce musí v tomto kontextu zohledňovat požadavky širší společnosti na všech úrovních – místně, regionálně, vnitrostátně a mezinárodně. Takovéto standardy musí řešit zvláště potřebu sociálně-kulturní udržitelnosti, ze které vyplývá, že lovci by měli být vnímáni společností jako lidé uvědomělí a odborně zdatní. Odborně zdatní lovci musí prokázat bezpečné a řádné zacházení s nástroji, které používají, s ohledem na bezpečnost veřejnosti a etický lov zvěře. Lovci musí také znát a respektovat právní a správní předpisy týkající se zvěře a rovněž tak i práva a povinnosti ostatních zúčastněných stran ve venkovských oblastech. Odborně zdatný lovec také ovládá základy biologie lovné zvěře a určování druhů a umí účinně usmrtit zvěř tak, aby se minimalizoval její stres a utrpení. Jako správci volně žijících a planě rostoucích přírodních zdrojů by lovci měli také mít základní znalosti týkající se zásad a technik péče o zvěř a její stanoviště. Uvědomělý lovec si je vědom vlivů, které může mít lov na volně žijící živočichy a planě rostoucí rostliny a měl by usilovat o lov takovými způsoby, které jsou biologicky a sociálně udržitelné. Lovci by měli rovněž uznávat povinnost péče o volně žijící živočichy a planě rostoucí rostliny a jejich stanoviště a podporovat své úsilí v tomto směru prostřednictvím případných partnerství s ostatními ochránářskými organizacemi. Lovci by také měli spolupracovat při zlepšování metod, které by zajistily minimalizaci zbytečného utrpení zvířat. Důležité je také zapojení lovců a ostatních ochránářských organizací do dialogu ohledně jejich činností pro zajištění vzájemného uznání a porozumění mezi nimi.

2.3.1 Evropská politika týkající se loveckých standardů

Otázka odbornosti a chování lovců byla poprvé řešena na Konferenci ministrů před více než dvaceti lety v jejím doporučení č. R (85) 17⁴⁷. Tento dokument uznává význam lovu jako nástroje péče o volně žijící a planě rostoucí přírodní zdroje „za předpokladu, že respektuje ekologické potřeby druhů a požadavky biologické rovnováhy“. Poznámává také, že některé praktiky mohou mít nepříznivé dopady a zdůrazňuje potřebu školení lovců „aby si

⁴²[https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?](https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?Command=com.instranet.CmdBlobGet&DocId=513072&SecMode=1&Admin=0&Usage=4&InstranetImage=43334)

[Command=com.instranet.CmdBlobGet&DocId=513072&SecMode=1&Admin=0&Usage=4&InstranetImage=43334](https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet?Command=com.instranet.CmdBlobGet&DocId=513072&SecMode=1&Admin=0&Usage=4&InstranetImage=43334)

⁴³ <http://www.un.org/documents/ga/conf151/aconf15126-1annexl.htm>

⁴⁴ COM(2003) 716

⁴⁵ http://ec.europa.eu/enterprise/services/tourism/doc/tsg/TSG_Final_Report.pdf

⁴⁶ <http://www.traffic.org/content/546.pdf>

⁴⁷ <https://wcd.coe.int/com.instranet.InstraServlet/Command=com.instranet.CmdBlobGet&DocId=687208&SecMode=1&Admin=0&Usage=4&InstranetImage=45259>

byli více vědomi své odpovědnosti vůči přírodnímu dědictví“. Doporučení vyzývá vlády členských států, aby zvážily požadavek odborné zkoušky, kterou by lovci museli složit před získáním povolení k lovu a navrhuje i doporučený rozsah takovéto zkoušky. Dále doporučuje členským státům spolupracovat se zúčastněnými organizacemi při vzdělávání a školení lovců a také při sestavování etického kodexu lovců, vycházejícího ze souboru doporučení.

Evropské země již obecně mají určitou formu programů pro vzdělávání a školení lovců, jež jsou často výsledkem společného úsilí státních orgánů a organizací lovců na vnitrostátní nebo regionální úrovni. V různých zemích se požadavky značně liší a mohou být velmi přísné. Některé státy, a to včetně několika členských států Evropské unie, však nevyžadují žádné formální školení nebo zkoušku. Souhrnná analýza situace v Evropě by napomohla zjištění míry, s jakou musí lovci splnit formální požadavky na odbornost a chování v jednotlivých zemích a jakých konkrétních výsledků se podařilo dosáhnout.

Řada národních organizací lovců (např. Francouzský svaz lovců⁴⁸, Ústřední organizace lovců Finska⁴⁹ a Skandinávský lovecký kongres⁵⁰) přijala etické kodexy nebo pravidla chování, které jsou podobné těm, jež jsou uvedeny v doporučení Konference ministrů č. R (85) 17. Účelem těchto pravidel chování je zlepšení lovecké etiky jako formy samoregulace jdoucí nad rámec kodifikované právní úpravy. Zdůrazňují odpovědnost lovců za volně žijící živočichy a planě rostoucí rostliny a přírodu a rovněž jejich odpovědnost vůči ostatním uživatelům venkovské krajiny a podporují aktivní účast lovců na péči o populace a jejich ochraně a rovněž i péči a ochraně jejich stanovišť. Taktéž směřují k posílení povědomí o povinnostech a odpovědnosti lovců, které mají vůči ostatním členům společnosti a podtrhují potřebu vysokého standardu chování, které lovcům může získat respekt těch, kteří sami neloví. Takovéto etické kodexy ve skutečnosti jsou i zásadami udržitelnosti lovu, jelikož se zasazují o jeho přijetí většinovou společností.

2.4. Závěr

Stávající světové a evropské politiky a pravidla řeší mnoho důležitých zásad s významem pro lov v Evropě. Udržitelné využívání je na mezinárodní úrovni přijímáno jako nástroj péče a ochrany biologické rozmanitosti. Lov tedy musí být udržitelný z hlediska ekologického, hospodářského a sociálně-kulturního, aby byla zajištěna jeho dlouhodobá životaschopnost. Následující kapitola představuje zásady a směrnice udržitelného lovu při péči a ochraně biologické rozmanitosti. Tyto zásady a směrnice jsou pouze příkladné a nikoli normativní.

3 EVROPSKÁ CHARTA O LOVU A BIODIVERZITĚ

3.1. Zásada č. 1: Upřednostňovat víceúrovňovou správu, která přináší největší přínosy pro ochranu přírody i společnost

3.1.1 Odůvodnění:

Lidská rozhodnutí, která mění využívání půdy a působí na druhy, jsou ovlivňována regulačními a finančními podněty na několika úrovních a rovněž i kulturními a společenskými faktory. Politiky ovlivňující tyto faktory je třeba zavádět na co nevhodnější správní úrovni, a je třeba, aby zůstaly flexibilní za účelem uplatnění různých biologických, hospodářských a společenských podmínek a rovněž i adaptivního řízení. Rostoucí stejnorodost kultur a trhů vytváří zvláštní výzvy v oblasti regulace, pokud jde o způsob místního využití půdy a volně žijících a planě rostoucích přírodních zdrojů, pro zachování rozmanitých ekologických podmínek.

3.1.2 Zásady:

Ochrana bude posílena, pokud

3.1.2.1. Regulační orgány a správci:

- a) Zohlední případný mezinárodní, vnitrostátní, regionální a místní stav z hlediska ochrany volně žijících druhů živočichů a planě rostoucích rostlin;
- b) Podpoří tvorbu politik a struktur, které omezí konflikty a vytvoří synergii mezi lovem a ostatními zájmy v ochraně přírody, zvýhodní nejlepší postupy (např. prostřednictvím podpory nebo dotací) a přijmou předpisy

⁴⁸ Charte des Chasseurs de France, La Federation nationale des chasseurs (2002)

⁴⁹ http://onet.tehonetti.fi/riista3/onet/data/attachments/jag0604_Eettiset.pdf

⁵⁰ Code of conduct (přijato v roce 1972 Norským kongresem lovců)

- směřující k zamezení nesprávného jednání;
- c) Zajistí, aby politiky a struktury odpovídaly místním kulturním potřebám (např. vícenásobné využívání) a ekologickým podmínkám a rovněž i politice uplatňované na vyšší úrovni;
 - d) Prověří regulační a jiné podněty, které jsou pro ochranu biologické rozmanitosti škodlivé, a odstraní je, upraví nebo je nahradí.

- a -

3.1.2.2 *Lovci a organizátoři loveckých zájezdů:*

- a) Budou pomáhat úřadům na všech úrovních při vývoji a podpoře podnětů k ochraně biologické rozmanitosti prostřednictvím udržitelného využívání;
- b) Budou na všech úrovních usilovat o dosažení maximálních přínosů k ochraně prostřednictvím lovu.

3.2. Zásada č. 2: Zajistit srozumitelnost a všeobecné respektování předpisů

3.2.1 Odůvodnění:

Právní předpisy mají velký význam a jsou nezbytné, ale mohou z hlediska ochrany přírody a zúčastněným stranám přinášet také určité náklady. Tyto náklady jsou nejnižší při kombinaci nejnižší administrativní zátěže spolu s maximální motivací takové předpisy dodržovat. Proto by dodržování předpisů opatření mělo být snadné a na druhé straně jejich nedodržení by mělo být spolehlivě zjištělné. Nevhodné předpisy (včetně předpisů nesrozumitelných a nepoužitelných) mohou způsobit nepříznivé dopady (např. nezákonný lov), pokud je jejich nesplnění jednoduché a výhodné nebo pokud nelze pochopit jejich smysl.

3.2.2 Zásady:

Ochrana bude posílena, pokud

3.2.2.1. Regulační orgány a správci:

- a) Vytvoří jednoduché, flexibilní a logické předpisy týkající se biologických zásad, (mezi)národních politik a sociálně-ekonomických souvislostí a řešící rovněž přiměřené obavy a očekávání zúčastněných stran;
- b) Budou ukládat pouze taková omezení metod a prostředků, které lze ospravedlnit z hlediska ochrany přírody a kterým mohou zúčastněné strany snadno porozumět;
- c) Stanoví transparentní regulační postupy, které umožní aktivní účast lovců a dalších zúčastněných stran;
- d) Budou upřednostňovat forenzní metody vynucování práva, které vedou k dodržování práva s nejmenším vynaloženým úsilím;
- e) Vytvoří takové předpisy, které lze upravit pro potřeby místní správy a potřeby vynucování práva.

- a -

3.2.2.2 Lovci a organizátoři loveckých zájezdů:

- a) Budou pomáhat při vývoji a přijímání účinných regulačních opatření;
- b) Dodržovat a podporovat dodržování všech pravidel a předpisů týkajících se lovu, ochranných opatření (včetně chráněných oblastí) a soukromého majetku;
- c) Budou používat samoregulační mechanismy, pokud je to možné;
- d) Budou pomáhat při prevenci a podávat zprávy o pytláctví.

3.3. Zásada č. 3: Zajistit ekologickou udržitelnost lovu a sběru (harvest)

3.3.1 Odůvodnění:

Je důležité zajistit, že jakýkoliv lov a sběr volně žijících a planě rostoucích populací byl udržitelný. Stav druhů z hlediska jejich ochrany je nutné zachovávat na úrovních, při kterých jsou dostatečně četné, aby mohly být loveny a sbírány. V některých případech může omezený a udržitelný lov malých populací sloužit i k posílení úsilí

směřujícího k jejich ochraně. Udržitelné využívání vyžaduje přijetí předpisů založených na aktivním využívání spolehlivých vědeckých a místních poznatků.

3.3.2 Zásady:

Ochrana bude posílena, pokud

3.3.2.1. Regulační orgány a správci:

- a) Budou používat strategie adaptivního řízení pro udržitelný lov a sběr a zachování populací na optimální úrovni ve vztahu k ekologickým a sociálně-ekonomickým kapacitám a cílům;
- b) Zajistí, aby plány péče a/nebo opatření stanovily jasné cíle zohledňující chování a ekologii (včetně predace a sezónních vlivů) a dlouhodobou ochranu volně žijících a planě rostoucích druhů. Tyto plány a/nebo opatření by měly také zohledňovat možné dopady strategií lovu a sběru a ostatních opatření na ekosystémy, populace druhů a společnost. Plány péče a/nebo opatření vyžadují přijetí takových ustanovení, které zajistí správné provedení, sledování a aktualizaci.
- c) Budou usilovat o předcházení a zmírňování nepříznivých dopadů na druhy a/nebo jejich stanoviště, kde je to možné, a budou optimalizovat péči o jednotlivé složky ekosystému ku prospěchu biologické rozmanitosti i společnosti;
- d) Zajistí, aby plány péče řešily otázky lovu a sběru ze strany domácích lovců i loveckých turistů;
- e) Budou spolupracovat s lovci při vývoji a využití metod, které umožní účinné monitorování a péči o populace, stanoviště a ekosystémové služby;
- f) Budou spolupracovat, pokud to bude možné, se sousedními správními orgány a orgány zabývajícími se péčí o migrační dráhy v zájmu zajištění řádné přeshraniční péče a ochrany;
- g) Vypracují a realizují standardizované systémy sběru dat o lovu a sběru pro použití v adaptivní péči o populace na všech odpovídajících úrovních;
- h) Uznají, že přírodní a člověkem způsobené změny jsou nevyhnutelné.

- a -

3.3.2.2 Lovci a organizátoři loveckých zájezdů:

- a) Budou pomáhat při sledování a výzkumu populací;
- b) Budou se snažit začlenit své činnosti do adaptivní péče o populace a stanoviště cílových druhů zvěře;
- c) Rozumí a uznávají biologickou roli a vliv místních predátorů na druhy zvěře a tyto znalosti zohlední při účasti na ochraně zvěře a péči o ni;
- d) Zajistí zachování optimálních úrovní populací cílových druhů zvěře odpovídající jejich stanovištím, společenstvím druhů a všem cílům obnovy biologické rozmanitosti
- e) Zajistí, aby lov a sběr byly demograficky udržitelné a nepoškozovaly ekosystémové služby.

3.4. Zásada č. 4: Zachovávat populace volně žijících a planě rostoucích původních druhů s adaptivním genofondem

3.4.1 Odůvodnění:

Původní druhy a jejich stanoviště, stejně tak i možnosti lidské obživy z nich odvozené, mohou být nepříznivě ovlivněny buď introdukcí nepůvodních invazivních druhů nebo lidským šlechtěním vlastností, které mohou ohrozit dlouhodobou životaschopnost jejich populací.

3.4.2. Zásady:

Ochrana bude posílena, pokud

3.4.2.1. Regulační orgány a správci:

- a) Zabrání pronikání nových nepůvodních druhů, které by se mohly stát invazivními a/nebo nepříznivě ovlivnit původní živočichy a rostliny;
- b) Zapojí lovce do programů k odstranění invazivních nepůvodních druhů;
- c) Umožní znovuzavedení původních druhů živočichů a rostlin v souladu se zásadami IUNC⁵¹ a vypracují

⁵¹ IUCN/SSC Guidelines For Re-Introductions: <http://www.iucn.org/themes/ssc/publications/policy/reinte.htm>

- jasné plány péče, které vymezí jejich obnovu;
- d) Do plánů péče zařadí i genetická hlediska;
 - e) Budou usilovat o přeshraniční spolupráci k zajištění genetické přizpůsobivosti populací;
 - f) Budou sledovat genetické vlastnosti populací druhů zvláštního zájmu.
- a -

3.4.2.2 Lovci a organizátoři loveckých zájezdů:

- a) Přijmou přírodní rekolonizaci jako návrat volně žijících a planě rostoucích druhů, které dříve bývaly původní pro danou lokalitu, přičemž zohlední sociálně-ekonomické souvislosti;
- b) Upřednostní zazvěření z odpovídajících zdrojů a provedou introdukci nebo zpětnou introdukci druhů v souladu se zásadami IUCN;
- c) Vyvarují se výhradního šlechtění zvláštních fenotypických nebo behaviorálních znaků jedinců, které nejsou reprezentativní pro populace volně žijících nebo planě rostoucích druhů a které mohou být následně škodlivé;
- d) Pomáhají vědcům a správcům při sledování genetických vlastností populací.

3.5. Zásada č. 5: Zachovávat životní prostředí, které umožňuje výskyt zdravých a četných populací druhů využitelných živočichů a rostlin

3.5.1 Odůvodnění:

Volně žijící a planě rostoucí druhy jsou citlivé vůči znečišťujícím látkám a jiným dopadům lidské činnosti na jejich populace a stanoviště. Je tedy v zájmu všech, kteří mají prospěch z volně žijících nebo planě rostoucích druhů, spolupracovat na omezení nebo zmírnění dopadů zhoršování životního prostředí. Je třeba pokračovat ve sledování stavu lovených živočichů a jejich stanovišť.

3.5.2. Zásady:

Ochrana bude posílena, pokud

3.5.2.1. Regulační orgány a správci:

- a) Vypracují vzájemně přijatelné systémy, který budou motivovat lovce k napomáhání ochraně stanovišť a krajiny a její fauny;
- b) Vypracují a zavedou standardizované systémy pro sledování zdraví a stavu druhů zvěře, populací, stanovišť a ekosystémů;
- c) Budou odpovědní za možné nepříznivé dopady lovu na ostatní ekosystémové služby a usilovat o omezení a zmírňování takových nepříznivých dopadů.

- a -

3.5.2.2 Lovci a organizátoři loveckých zájezdů:

- a) Budou aktivně přispívat k ochraně a obnově stanovišť na odpovídajících úrovních, kde je to proveditelné;
- b) Zajistí, aby jejich činnosti nepříznivě neovlivňovaly místní životní prostředí a stanoviště;
- c) Použijí pro obnovu stanovišť pouze původní druhy rostlin.

3.6. Zásada č. 6: Podporovat využívání za účelem poskytování ekonomických podnětů k ochraně

3.6.1 Odůvodnění:

Zúčastněné strany lze motivovat k ochraně volně žijících a planě rostoucích druhů a jejich stanovišť tím, že bude uznána jejich vnitřní ekonomická hodnota.

3.6.2 Zásady:

Ochrana bude posílena, pokud

3.6.2.1. Regulační orgány a správci:

- a) Porozumí, že poskytovatelé možností lovu očekávají spravedlivou odměnu za jimi poskytované služby a příležitosti;
- b) Budou podporovat takové modely lovu a sběru, které jsou sociálně-ekonomicky přínosné pro místní zúčastněné strany a společenství;
- c) Stanoví rozumnou výši úředních poplatků nebo daní tak, aby nepředstavovaly překážku místní účasti;
- d) Budou poskytovat podněty místním zúčastněným stranám a společenstvím k podpoře a zvýšení rozmanitosti druhů a stanovišť.

- a -

3.6.2.2 Lovci:

- a) Budou ochotni v rozumné míře platit příspěvky za možnost přístupu, za příležitost k lovu a za ochranu zvěře a péči o ni a její stanoviště;
- b) Přijmou struktury příspěvků a péče, které přispívají ke spravedlivé a odpovídající rovnováze přístupu domácích a jiných lovců.

- a -

3.6.2.3 Organizátoři loveckých zájezdů:

- a) Uznají a přijmou skutečnost, že jejich činnost by měla být prospěšná místním ekonomikám a zúčastněným stranám a posilovat tak jejich úsilí v oblasti ochrany;
- b) Uznají, že jejich přístup může být omezen a/nebo že může být předmětem vyššího poplatku, než jaký je stanoven pro místní domácí lovce.

3.7. Zásada č. 7: Zajistit řádné využití úlovků a zamezit plýtvání**3.7.1 Odůvodnění:**

Používání obnovitelných zdrojů v největším možném rozsahu zvýší ekonomické podněty pro místní obyvatele a je rovněž i důkazem úcty k životnímu prostředí a v některých případech snižuje biologické znečištění.

3.7.2 Zásady:

Ochrana bude posílena, pokud

3.7.2.1. Regulační orgány a správci:

- a) Budou podporovat správné nakládání a zpracování ulovených volně žijících zvířat;
- b) Zajistí, aby výrobky ze zvěře před jejich prodejem a/nebo komerčním spotřebou splňovaly zdravotní a hygienické normy.

- a -

3.7.2.2 Lovci a organizátoři loveckých zájezdů:

- a) Budou řádně nakládat s masem, aby nedošlo ke ztrátám a kontaminaci;
- b) Plně zužitkují případné kožešiny a kůže;
- c) Využijí ulovená volně žijící zvířata jiným způsobem, pokud je to možné a žádoucí;
- d) Budou dodržovat správná hygienická pravidla pro zajištění kvality masa a ochranu proti nepříznivým vlivům na zdraví spotřebitelů;
- e) Zajistí, aby nevyužitá výrobky z ulovené zvěře byly dány k dispozici místním obyvatelům.

3.8. Zásada č. 8: Posílit pravomoci a odpovědnost místních zúčastněných stran**3.8.1 Odůvodnění:**

Správa na místní úrovni vykazuje nejrychlejší schopnost adaptace při využívání místních znalostí a poznatků. Dochází tak též k posílení pravomoci a bezprostřední odpovědnosti místních zúčastněných stran, pokud jde o splnění

požadavků uživatelů zdrojů a jejich ochrany. Místní správa musí také působit v souladu s cíli stanovenými na vyšších správních úrovních.

3.8.2 Zásady:

Ochrana bude posílena, pokud

3.8.2.1. Regulační orgány a správci:

- a) Budou v případě potřeby podporovat decentralizovanou péči o druhy se zdravými populacemi, které vykazují na místní či regionální úrovni stabilní nebo rostoucí tendenci;
 - b) Umožní posílení pravomoci a odpovědnosti místních zúčastněných stran, zejména lovců, v tomto decentralizovaném procesu;
 - c) Budou podporovat modely, které zajistí spravedlivé rozdělení přínosů mezi skupiny uživatelů.
- a -

3.8.2.2 Lovci:

- a) Budou disponovat znalostmi o ekologii volně žijících a planě rostoucích druhů a postupů jejich ochrany;
 - b) Budou uznávat svou roli v oblasti správy zdrojů a aktivně se zúčastní praktické péče a provádění opatření k ochraně;
 - c) Budou ve spojení s místními orgány a ostatními zúčastněnými stranami spolupracovat při hledání nejlepších řešení.
- a -

3.8.2.3 Organizátoři loveckých zájezdů:

- a) Budou respektovat kulturu, tradice a potřeby místních obyvatel (včetně lovců);
- b) Budou úzce spolupracovat s místními lovci, správci a dalšími zúčastněnými stranami, aby tak zajistili začlenění svých činností a předcházeli konfliktům.

3.9. Zásada č. 9: Odborné schopnosti a odpovědnost uživatelů volně žijících a planě rostoucích zdrojů

3.9.1 Odůvodnění:

K zabezpečení ekologické a společenské udržitelnosti jejich činností se uživatelům volně žijících a planě rostoucích zdrojů doporučuje, aby se chovali odpovědně a disponovali odbornými znalostmi metod, vybavení a o druzích, jež využívají.

3.9.2 Zásady:

Ochrana bude posílena, pokud

3.9.2.1. Regulační orgány a správci:

- a) Budou podporovat výchovné a školící programy lovců;
 - b) Budou spolupracovat s organizacemi, které sdružují lovce, aby byli ve styku se všemi zúčastněnými stranami, včetně spolupráce s osobami obou pohlaví, všech věkových skupin a rozdílného původu.
- a -

3.9.2.2 Lovci:

- a) Budou odborně zdatní ve správném a bezpečném zacházení s nástroji a vybavením, které může být legálně používáno k lovu;
 - b) Budou mít dostatečné znalosti pro určení druhů zvěře, o jejich zvycích a ekologii a obdobně tak i o druzích, které lovit nelze;
 - c) Budou absolvovat pravidelná školení směřující k zachování nebo zvýšení jejich odbornosti;
 - d) Budou znát právní a správní předpisy týkající se lovu a ochrany volně žijících zvířat v oblastech, kde loví;
 - e) Budou předávat potřebné zkušenosti a znalosti novým lovcům, aby se stali odborně zdatnými a odpovědnými lovci.
- a -

3.9.2.3 Organizátoři loveckých zájezdů:

- a) Budou poskytovat svým klientům informace a údaje, které potřebují k udržitelnému a odpovědnému lovu.

3.10. Zásada č. 10: Minimalizovat zbytečné utrpení zvířat

3.10.1 Odůvodnění:

Pro zabezpečení sociální udržitelnosti relevantních postupů je třeba minimalizovat zbytečné utrpení zvířat.

3.10.2 Zásady:

Ochrana bude posílena, pokud

3.10.2.1. Regulační orgány a správci:

- a) Přijmou předpisy, pravidla a podněty, které podpoří používání metod a vybavení minimalizujících zbytečné utrpení zvířat;
- b) Budou lovce informovat o nutnosti důstojného nakládání se zvířeti;
- c) Budou uznávat a podporovat nejlepší postupy.

- a -

3.10.2.2 Lovci a organizátoři loveckých zájezdů:

- a) Budou prokazovat úctu ke zvířeti a usilovat o omezení nebo vyloučení zbytečného utrpení zvířete, pokud je to možné;
- b) Budou získávat znalosti o fyziologii zvířat a neúčinnějších způsobech jejich usmrcení, které vedou k minimálnímu utrpení;
- c) Budou podporovat opatření, která zajistí odborné používání loveckých technik a nástrojů;
- d) Budou usilovat o účinné vystopování a zabití zraněné zvířete;
- e) Nebudou používat metody odchyty, které způsobují vysokou hladinu stresu nebo bolesti a/nebo nejsou selektivní nebo zahrnují masový odchyt;
- f) Budou se snažit nevyrušovat druhy způsobem, jež by mohl mít významné a nepříznivé dopady.

3.11. Zásada č. 11: Podporovat spolupráci mezi všemi zúčastněnými stranami při péči o lovené a přidružené druhy a jejich stanoviště

3.11.1 Odůvodnění:

Všechny zúčastněné strany, včetně úřadů, státních orgánů, vlastníků půdy, lovců a ostatních uživatelů zdrojů a osob zabývajících se ochranou, mohou svou spoluprací kladně přispívat ke správné péči o biologickou rozmanitost. Takováto spolupráce podporuje synergickou úlohu udržitelného využívání v širším úsilí o ochranu přírody, zatímco konflikty vedou k plýtvání lidskými zdroji.

3.11.2 Zásady:

Ochrana bude posílena, pokud

3.11.2.1. Regulační orgány a správci:

- a) Vytvoří institucionální struktury, které umožní zapojení všech zúčastněných stran;
- b) Budou podporovat veřejné porozumění potřebám ochrany přírody, ekonomickým a/nebo kulturním přínosům, které mohou vyplývat z odpovědného a udržitelného využívání;
- c) Budou vyhledávat příležitosti a poskytovat podněty pro spolupráci mezi rozdílnými zúčastněnými stranami;
- d) Budou využívat všechna dostupná opatření pro předcházení a řešení konfliktů.

- a -

3.11.2.2 Lovci a organizátoři loveckých zájezdů:

- a) Budou vyhledávat možnosti, jak zajistit přínos pro člověka i pro populace volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (včetně druhů, které nelze lovit) a jejich stanoviště;
- b) Budou aktivně vyhledávat partnerství s ostatními místními zúčastněnými stranami.

3.12. Zásada č. 12: Podporovat společenské přijetí udržitelného spotřebního využívání jako nástroje

ochrany

3.12.1 Odůvodnění:

Vzhledem k širokému společnému cíli lovců a jiných ochránců přírody, jímž je existence zdravých populací volně žijících zvířat a planě rostoucích rostlin, a vzhledem k velkým hrozbám, jimž čelí evropská biologická rozmanitost následkem změn ve využívání půdy a vlivu ostatních antropogenních činitelů, je nezbytné, aby všechny zúčastněné strany spolupracovaly při vzdělávání veřejnosti ohledně významu ochrany volně žijících zvířat a planě rostoucích rostlin. Pro zajištění společenského přijetí těchto zásad je důležité, aby všichni uživatelé volně žijících a planě rostoucích zdrojů sdělovali veřejnosti přínosy, která má udržitelné využívání pro ochranu biologické rozmanitosti. Je také nezbytné, aby všechny zúčastněné strany spolupracovaly při vzdělávání veřejnosti ohledně významných problémů ochrany.

3.12.2 Zásady:

Ochrana bude posílena, pokud

3.12.2.1. Regulační orgány a správci:

- a) Stanoví rámec, který zajistí dlouhodobé společenské přijetí přínosů pro ochranu vyplývajících z lovu a sběru volně žijících a planě rostoucích druhů;
- b) Zajistí, aby populace druhů zvěře byly udržovány na úrovních, které jsou slučitelné se zájmy ostatních sociálně-ekonomických odvětví (např. zemědělství, lesnictví aj.);
- c) Budou chránit legitimní kulturní, historické a estetické hodnoty vážící se k volně žijícím a planě rostoucím druhům a lovu;

- a -

3.12.2.2 Lovci a organizátoři loveckých zájezdů:

- a) Se budou chovat citlivě a s ohledem na místní zájmy a kultury;
 - b) Budou usilovat o to, aby se stali průkopníky lovu za použití správného chování a postupů;
 - c) Budou chránit soukromý majetek a dodržovat místní omezení, včetně opatření k ochraně;
 - d) Budou vzdělávat a informovat ostatní zúčastněné strany o přínosech udržitelného lovu a ochrany;
- Porozumí potřebě zapojení místních obyvatel do všech loveckých činností, včetně činnosti organizátorů loveckých zájezdů.

4. PŘÍLOHY

4.1. Příloha 1. Zásady a směrnice udržitelného využívání biologické rozmanitosti z Addis Abeby⁵²

Udržitelné využívání složek biologické rozmanitosti bude posíleno, pokud budou používány následující praktické zásady a související operativní směrnice:

<u>Praktická zásada č. 1</u>	Existují podpůrné politiky, právní předpisy a instituce na všech úrovních správy; mezi jednotlivými úrovněmi existují vzájemné účinné vazby.
<u>Praktická zásada č. 2</u>	Uznáváje nutnost zavedení regulačního rámce v souladu s mezinárodním a vnitrostátním právem, je třeba místním uživatelům složek biologické rozmanitosti přiznat dostatečné pravomoci a práva, aby mohli nést odpovědnost za užívání dotčených zdrojů.
<u>Praktická zásada č. 3</u>	Mezinárodní a vnitrostátní politiky, právní a správní předpisy, které narušují trh, čímž způsobují degradaci stanovišť nebo jinak vytvářejí nepříznivé podmínky, které ohrožují ochranu a udržitelné využívání biologické rozmanitosti, je třeba identifikovat, odstranit nebo zmírnit.
<u>Praktická zásada č. 4</u>	Je třeba používat systém adaptivního řízení, založený na: 1. Vědě, tradičních a místních znalostech; 2. Opakované, včasné a transparentní zpětné vazbě vycházející z monitorování využití, dopadů na životní prostředí, sociálně-ekonomických dopadů a stavu ochrany zdrojů, které jsou využívány; a 3. Regulační péči založené na včasné zpětné vazbě vycházející z postupů monitorování.
<u>Praktická zásada č. 5</u>	Cíle a postupy řízení udržitelného využívání by měly předcházet nebo zmírnit nepříznivé dopady na ekosystémové služby, struktury a funkce a rovněž na ostatní složky ekosystémů.
<u>Praktická zásada č. 6</u>	Je třeba propagovat a podporovat mezioborový výzkum všech aspektů využívání a ochrany biologické rozmanitosti.
<u>Praktická zásada č. 7</u>	Prostorová a časová úroveň řízení by měla být v souladu s ekologickou a sociálně-ekonomickou úrovní využívání a jeho dopadů.
<u>Praktická zásada č. 8</u>	V případech, kdy je třeba přijmout rozhodnutí a zajistit spolupráci na nadnárodní úrovni, je třeba uzavřít mezinárodní dohody směřující k usnadnění mezinárodní spolupráce.
<u>Praktická zásada č. 9</u>	Na odpovídajících úrovních řízení a správy využívání je třeba zavést mezioborový přístup s aktivní účastí.
<u>Praktická zásada č. 10</u>	Mezinárodní a vnitrostátní politiky by měly zohledňovat: 1. Současnou a potenciální hodnotu vyplývající z využívání biologické rozmanitosti; 2. Vnitřní hodnotu a další ekonomicky nevyčíslitelné hodnoty biologické rozmanitosti; a 3. Tržní síly ovlivňující hodnoty a využívání.

⁵² <http://www.biodiv.org/programmes/socio-eco/use/addis-principles.asp#1>

<u>Praktická zásada č. 11</u>	Uživatelé složek biologické rovnováhy by měli usilovat o minimalizaci vzniku odpadů a škodlivých dopadů na životní prostředí a optimalizovat přínosy plynoucí z využívání.
<u>Praktická zásada č. 12</u>	Při spravedlivém rozdělení přínosů využívání zdrojů by měly být zohledněny potřeby původních a místních společenství, která žijí v místech, kde dochází k využívání a ochraně biologické rozmanitosti a jsou využíváním a ochranou ovlivněny, spolu s jejich vlastním příspěvkem k ochraně a udržitelnému využívání.
<u>Praktická zásada č. 13</u>	Náklady na péči o biologickou rozmanitost a její ochranu by měly být internalizovány v rámci oblasti péče a odrazit se v rozdělení přínosů z využívání.
<u>Praktická zásada č. 14</u>	Je třeba realizovat vzdělávací programy a programy zvyšující veřejné povědomí o ochraně a udržitelném využívání a je třeba nalézt metody účinné komunikace mezi zúčastněnými stranami a správci.

4.2. Příloha 2 Malawské zásady ekosystémového přístupu⁵³

1. *Cíle udržitelné péče o půdu, vodní a živé zdroje jsou otázkou společenské volby.*
2. *Péče by měla být decentralizována na nejnižší vhodnou úroveň.*
3. *Správci ekosystémů by měli zvážit dopady (skutečné či potenciální) svých činností na přilehlé a ostatní ekosystémy.*
4. *S přihlédnutím k potenciálním přínosům péče je obvykle třeba porozumět ekosystémům a zajistit péči o ně v příslušných ekonomických souvislostech. Každý takový program péče o ekosystém by měl:*
 - a) *Omezit taková narušení trhu, která nepříznivě ovlivňují biologickou rozmanitost;*
 - b) *Navzájem propojit podněty směřující k podpoře biologické rozmanitosti a udržitelného využívání;*
 - c) *V nevyšší proveditelné míře internalizovat náklady a přínosy v daném ekosystému.*
5. *Prioritním cílem ekosystémového přístupu by mělo být zachování ekosystémových služeb pomocí ochrany struktur a fungování ekosystému.*
6. *Péče o ekosystémy musí být prováděna v rámci limitů jejich fungování.*
7. *Ekosystémový přístup by měl být uplatňován na odpovídajících prostorových a časových úrovních.*
8. *Cíle péče o ekosystémy by měly být stanoveny pro delší časové období, protože pro ekosystémové procesy je charakteristický jejich časově nelineární průběh a zpoždění dopadů.*
9. *Management si musí být vědom nevyhnutelnosti změny.*
10. *Ekosystémový přístup by měl usilovat o odpovídající rovnováhu ochranou a využíváním biologické rozmanitosti a jejich integraci.*
11. *Ekosystémový přístup by měl zohlednit relevantní informace ve všech formách, včetně vědeckých poznatků, původních a místních znalostí, inovací a postupů.*
12. *Ekosystémový přístup by měl zahrnovat veškeré dotčené sektory společnosti a vědeckých oborů.*

⁵³ <http://www.biodiv.org/doc/meetings/cop/cop-04/information/cop-04-inf-09-en.pdf>

4.3. Příloha 3 Vztahy mezi Chartou o lovu a AAPG/Malawskými zásadami.

Tři pilíře udržitelnosti	Addis Abeba/ Malawi	Zaměření	Číslo	Zásada v této Chartě	AAPG/MALAWI MAP
Sociálně - kulturní	Existence podpůrné a provázané správy na všech úrovních, která za pomoci harmonizovaných předpisů podporuje společenské přínosy ochrany přírody a předchází nepříznivým vlivům.	Obecné	1	Upřednostňovat víceúrovňovou správu, která přináší největší přínosy pro ochranu přírody i společnost.	(A1,A3,M2, M4)
		Regulační	2	Zajistit srozumitelnost a všeobecné respektování předpisů.	(A1,A8,A13, M10)
Ekologický	Předcházení nepříznivým vlivům v rámci ekosystémů krátkodobým cílům, zvláště v případě nevyhnutelných změn. Transparentní a adaptivní péče z hlediska využívání a ochrany, a to na základě mnoha vědních oborů, monitorování a včasné zpětné vazby.	Demografické	3	Zajistit ekologickou udržitelnost lovu a sběru (harvest).	(A4,A6,A9,M7-12)
		Genetické	4	Zachovávat populace volně žijících a planě rostoucích původních druhů s adaptivním genofondem.	(A5,A9,M11-12)
		Ekosystémové služby	5	Zachovávat životní prostředí, které umožňuje výskyt zdravých a četných populací druhů využitelných živočichů a rostlin	(A4,A6,A9,M7-12)
Ekonomický	Podpora ekonomických/ kulturních stimulů se sdílením přínosů (a nákladů), zvláště na místní úrovni, za současné minimalizace odpadu.	Ekonomické stimuly	6	Podporovat využívání za účelem poskytování ekonomických podnětů k ochraně.	(A4,M10)
		Předcházení vzniku odpadu	7	Zajistit řádné využití úlovků a zamezit plýtvání.	(A11)
Sociálně – kulturní, ekologický a ekonomický	Decentralizace správy odpovídající bio-ekonomické škále, zvláště s posílením pravomocí místních	Místní správa	8	Posílit pravomoci a odpovědnost místních zúčastněných stran.	(A2,A4,A9-10,A12-13, M2,M4,M7, M11-12)

ý	uživatelů, s posouzením a s využitím jejich znalostí.				
Sociálně - kulturní	Výchova, osvěta a zapojení správců, uživatelů zdrojů a společnosti jako celku.	Chování a odbornost lovců	9	Odborné schopnosti a odpovědnost uživatelů volně žijících a planě rostoucích zdrojů	
		Životní podmínky zvířat	10	Minimalizovat zbytečné utrpení zvířat.	(A14,M1,M12)
		Důvěra v horizontálním směru	11	Podporovat spolupráci mezi všemi zúčastněnými stranami při péči o lovené a přidružené druhy a jejich stanoviště.	(A2,A9,A14,M1,M12)
		Společenské přijetí	12	Podporovat společenské přijetí udržitelného spotřebního využívání jako nástroje ochrany.	(A12, M14)

Úmluva o ochraně evropských planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a přírodních stanovišť

Stálý výbor

Doporučení Stálého výboru č. 128 (2007) týkající se Evropské charty o lovu a biologické rozmanitosti.

(přijato Stálým výborem dne 29. listopadu 2007)

Stálý výbor Úmluvy o ochraně evropských planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů a přírodních stanovišť, jednáje v souladu s podmínkami článku 14 Úmluvy;

S ohledem na cíle Úmluvy na poli ochrany planě rostoucích rostlin a volně žijících zvířat a jejich stanovišť;

Poznamenáváje že, integrovaná péče o ekosystémy a ochrana stanovišť přináší značné výhody pro ochranu biologické rozmanitosti a měla by být používána současně s úsilím o ochranu druhů;

Vědom si, že určení procesů a kategorií činností, které mají nebo mohou mít významně nepříznivý trvalý vliv na ochranu a udržitelné využívání biologické rozmanitosti (jak je uvedeno v článku 7 Úmluvy o biologické rozmanitosti (CBD), má také zásadní význam pro ochranu ohrožených druhů;

Připomínáje rozhodnutí V/6 Konference smluvních stran CBD o ekosystémovém přístupu, přijaté v roce 2000, které obsahovalo 12 zásad ekosystémového přístupu;

Připomínáje Kyjevské usnesení o biologické rozmanitosti z roku 2003, které obsahuje závazek k „zastavení ztrát biologické rozmanitosti do roku 2010“, jak bylo přijato ministry životního prostředí a vedoucími delegací z 51 zemí celoevropského regionu.

Připomínáje Štrasburské prohlášení z roku 2004 o úloze Bernské úmluvy pro ochranu biologické rozmanitosti a potřebu posílit realizaci a soudržnost nástrojů ochrany globální a evropské biologické rozmanitosti, jako jsou například Úmluva o biologické rozmanitosti a směrnice EU o ptácích a o stanovištích;

Připomínáje rozhodnutí VII/12 Konference smluvních stran CBD o udržitelném využívání, přijaté v roce 2004, včetně Zásad a směrnic udržitelného využívání biologické rozmanitosti z Addis Abeby;

Připomínáje projekt Mileniového posuzování ekosystémů z roku 2005 a jeho závěr, že „zvýšené úsilí, které nemá obdoby“ je potřebné k dosažení cíle pro biologickou rozmanitost stanoveného pro rok 2010 na vnitrostátní, regionální a globální úrovni;

Přeje si předejít další ztrátě biologické rozmanitosti v Evropě;

S ohledem na Iniciativu pro udržitelný lov Evropské komise;

Připomínáje doporučení 1689 (2004) Parlamentního shromáždění Rady Evropy, týkající se lovu a ekologické rovnováhy v Evropě;

Přeje si zajistit, aby lov a lovecká turistika byly v Evropě provozovány udržitelným způsobem a s cílem předcházet negativním vlivům na biologickou rozmanitost a pozitivním způsobem přispívat k ochraně druhů a jejich stanovišť. Odkazuje na zásady a směrnice obsažené v Evropské chartě o lovu a biologické rozmanitosti [T -PVS (2007) 7 v revidovaném znění].

Považuje tuto Chartu za pokyny pro příslušné vnitrostátní orgány a příslušné zúčastněné strany;

DOPORUČUJE smluvním stranám Úmluvy a **VYZÝVÁ** státy a organizace se statusem pozorovatelů, aby přihlížely k Evropské chartě o lovu a biologické rozmanitosti a uplatňovaly její zásady při přípravě a realizaci svých politik lovu tak, aby bylo zajištěno udržitelné provádění lovu.

